The Lithuanian 3 Times Weekly
THE LIGHTS
Published under EUCOM Civil Affairs Division Autorization Number UNDP 209
Responsible Publisher: K. MICKEVIČIUS
Responsible Printer: Haas & Cie., Augsburg
Circulation: 4000
Leidėjas — K. MICKEVIČIUS. Redaktoriai: J. MIKELIŪNAS, V. ZAKARAUSKAS ir L. VALIUKAS
Redakcija ir administracija: (13b) Augsburg-Hochfeld, Baltic DP Camp.
Kln. sąsk. Bayerische Vereinsbank, Filiale Augsburg, Nr. 23073
Atskiro Nr. kaina 25 Pfg.

Žiburiai

Lietuvos Nacionalinė M. Mažvydo biblioteka

LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS
IŠEINA ANTRADIENIAIS, KETVIRTADIENIAIS IR ŠEŠTADIENIAIS

41 (236) AUGSBURGAS, antradienis, 1949 m. balandžio 26 d. V METAI

Kaip gi su Švedijos neutralumu?

Stockholmas. Čia neseniai Švedijos užs. reik. min. Erlanderis parlamente per „gynybos pasitarimus" pasakė, jog jo vyriausybė ir ateityje laikysiantis ligšiolinės griežtos neutralumo linkmės, nes, girdi, kiekvienas kryptelėjimas Vakarų linkui tuojau galėtų būti mirties sprendimas Suomijai. O tuo pat metu Švedijos karo min. Vougt padarytas pareiškimas Vakarų valstybėms sukėlė tiesiog nusistebėjimą. Tas ministeris pabrėžė, jog bet koks viešas priminimas, kad Švedijai reikia pagalbos, sukeltų „defaitizmą", ir Švegija eventualią „Vakarų medžiagą" po to, girdi, gal net gautų panaudoti perskrendantiems Vakarų lėktuvams pašauti, jeigu norėtų likti neutrali. Tiesa, Vougtas tuojau dementavo šį formulavimą, bet dabar spauda pateikia jo orginalią stenogramą ir viešai reikalauja ministerio atsistatydinimo, priekaištaudama „Vougtas meluoja!" ir cituodama vieną jo „intimų išvedžiojimą", pagal kurį Švedų vyriausybė tyčiomis remianti tuo savo neutralumą, kad tauta nepatirtų, kokia bejėgė esanti Švedija be Vakarų pagalbos.

Tuo tarpu D. Britanija, nenurodydama pagrindo, sulaikė savo milijoninės vertės sprausminių naikintuvų ir radaro padargų pristatymus Švedijai, kaip Švedijos vyriausybės sluogsniai manį, gal ir dėl didėjančios JAV kritikos, kad ji, D. Britanija, prieštaraudama Amerikos principui ir Norvegijos bei Danijos pirmenybei, „išmėtanti" „pakto medžiagą" valstybėms, kurios neprisidėję prie Atlanto pakto.

Nuo čia pasigirdo nepaliaujama opozicija iš karinių sluogsnių, kurie į Švediją žiūri kaip į kokią tysančią „nuogą austrę". Tuo tarpu kada jos neutralumo atkaklumas esąs patvirtinamas „Rytų pašaipa" ir niekados nebūsiąs išlaikomas, tai rimtu atveju, giri, Vakarai vistiek užimtų Daniją ir Norvegiją, o Rytai-Suomiją.

Bet dabar Švedijoj nejaučiama vyraujant nei defaitistinės nuotaikos, nei mažiausio noro nuolaidai, kaip kad kadaise vokiečiams buvo parodyta, leisti kuriems nors užsienio armijoms tranzitą per kraštą — tik šventos ramybės dėliai! Tik neturintieji įtakos komunistai pasisakė būsią „solidarūs rimtu atveju su Maskva" ir — pergyveno savo ligšiolinio šefo Linderot atsistatydinimą dėl „sąžinės graužimo", kurią šis parsivežė iš trijų mėnesių kelionės po Rusiją. Jie ji greit pakeitė kominformo radikalaus sparno vadovu ir pradėjo partijos „didįjį valymą". Tuo pat metu tautoje esama įsitikinimo, kad ateities kare vėl būsiąs įmanomas Švegijos išsilaikymas — mat, ligi šiol buvusi neutrali tauta turi kitokį vaizdą, negu nuolat „dalyvavusi"! Šiuo laiku net gi vyrauja tam tikras antiamerikanizmas, nors šiaip tautos nuomonė perdėm pakrypusi į Vakarus ir prieš bet kokią kitokią vyriausybės politiką tuoj būtų sudaromas frontas.

Kaip naujausią dalyką Švedijos karo ministeris dabar pareiškė, jog jis nežinąs, „kaip Švedija praktiškai formuotų neutralumo išlaikymą rimtu atveju". Tat sukėlė sensaciją, nes tai pareiškimas vyro, kuris prieš šešerius metus vokiečių tranzitą per Švediją tuo pateisino, kad, girdi, „jie veža tik nakčia". Iš čia spėjamas oficialus Švedijos spekuliacijų įrodymas, kad jai Vakarai dėl savo pačių interesų pasiūlysią pagalbos, nereikalaudami iš jos nė mažiausio įsipareigojimo. Opozicija dabar viešai peikia tą „spekuliatyvų neutralumą" kaip „bevertį ir nerealistišką". Visais atvejais Švedijos vyriausybei ir parlamento politikams bus sunku mėgiamosios „laisvos nuo santarvių linijos" toliau laikytis, jeigu pasaulio padėtis ir toliau niauksis. Kad Danija taip greit pasekė Norvegijos pavyzdžiu, tatai švedų tautos laikysenai sudavė didesnį smūgį, negu tai nori suvokti krašto „geležinio neutralumo" spauda. AT

Milijonas komunistų kariu veržiasi pirmyn

ČIANGKAIŠEKAS TURI GELBĖTI PADĖTĮ. — ANGLAI SIUNČIA PASTIPRINIMŲ. — JAV VYRIAUSYBĖ IR DABAR NENORI DAR REMTI KINIJOS VYRIAUSYBININKŲ

Šanchajus. Komunistų ofenzyva visu 650 km ilgumo Jangcės upės frontu užsiliepsnojo. Komunistai meta į kovos lauką apie milijoną karių, norėdami kaip galima greičiau užimti vyriausybininkų sostinę Nankingą ir aprūpinimo bazę Hankau miestą. Vyriausybininkai priešinasi su puse milijono karių. Komunistai su 300.000 vyrų jau daugelyje vietų persikėlė per Jangcės upę, nes pasipriešinimą iš vyriausybininkų kariuomenės pusės sutinka gana silpną.

Kaip pranešama, dabartinis nacionalinės Kinijos prez. Li-Cung-Jen esąs nuskridęs pasitarimams pas buv. prez. Čiangkaišeką. Spėjama, kad Čiangkaišekas būsiąs vėl prašomas perimti nacionalinės Kinijos vadovavimą.

Vyriausybininkų kariuomenė ruošiasi Nankingo gynybai. Šanchajuje manoma, kad netrukus komunistų daliniai pasieksią geležinkelio liniją Nankingas—Šanchajus. Kiangu miestas, esąs 10 km į pietų vakarus jau komunistų rankose. Nacionalinės Kinijos svarbiausias ginklų fabrikų miestas Taijuan, apie 1000 į šiaurės vakarus nuo Nankingo, galįs jau kiekvienu momentu patekti į komunistų nagus.

Nankingo politiniuose sluogsniuose manoma, kad dabart. prez. Li-Cung-Jen tuoj atsistatydinsiąs, o gen. Paišunghsį vyksiąs pas komunistus separatinės taikos sudaryti. Tų pačių sluogsnių nuomone, Čiangkaišekui atitektų rūpestis vadovauti likusios Kinijos dalies pasipriešinimui prieš komunistus.

Britų karo laivynas laiko Singapure parengtyje lėktuvų su raketiniais ginklais, kad, reikalui esant, galėtų pasiųsti į Kiniją apšaudyti komunistų pakrančių įsitvirtinimų, jei dar komunistai mėgintų užpulti Didž. Britanijos laivus.

Londone vykstančioj Commonwealtho konferencijoje Kinijos įvykių plėtotė Jangce fronte sukelis gyviausio susidomėjimo bei didelio rūpesčio.

Iš kai kurių JAV senatorių pusės esą pareikalauta kad JAV kongresas keistų politiką Kinijos atžvilgiu. Gi vyriausybė esanti tos nuomonės, kad nacionalinės Kinijos rėmimas prieštarauja kaip ir pirma pats sau.

VAŽIUOJI AR DAR NEVAŽIUOJI

į užjūrius, — nepamiršk, kad „Žiburiai" pigiausias, triskart per savaitę išeinąs, iliustruotas ir pateikiąs naujausių informacijų lietuvių tremtinių laikraštis. Vis daugiau jis susilaukia korespondentų iš užjūrių, todėl, skaitydamas, nuolat turėsi vaizdą, kaip gyvena ir dėl Lietuvos laisvės kovoja viso pasaulio lietuviai.

Jei „Žiburiams" skolingas prenumeratos mokesčio iš praeities, negaišdamas pasistenk atsilyginti ir nekliudyk laikraščiui eiti ir toliau.

Žiburiai" ištikimiausias palydovas pailgėjusioje tremties kelionėje: skaitydamas, nepaklysi kelio į laisvąją demokratinę Lietuvą!

ADMINISTRACIJA.

Sovietų ir JAV pasitarimai Vokietijos klausimais?

Lake Success. Gerai informuoti JT sluogsniai tvirtina, kad tarp sovietų užs. ministerio pavaduotojo Gromyko ir JAV užs. reik. ministerio Achesono asmeninio atstovo Jessup vykstą pasitarimai Vokietijos klausimais.

Prancūzų užs. reik. min. Schumanas vienoj spaudos konferencijoje Paryžiuje pareiškė, kad sovietai ir JAV vedą pasitarimus Lake Success'e Vokietijos klausimais. „Vokietija", — pareiškė min. Schumanas, — „nebūsianti niekad apginkluota. Tegalinčios tik apginkluotos valstybės prisidėti prie Atlanto pakto".

Sovietų radijas ir spauda apie minimus pasitarimus su JAV iki šiol neužsiminė nė vieno žodžio. Pastebėta tik tiek, kad sovietų spauda paskutinėmis dienomis nebejudina Vokietijos ar Vakarų Europos problemų.

JAV IR BRITŲ POLITIKAI Į VOKIETIJĄ

Vašingtonas. AP žiniomis, JAV užs. reik. ministerija pranešė, jog buvęs karinio Vokietijos gubernatoriaus politinis patarėjas Robert Murphy skubiai išvyko iš Vašingtono į Vokietiją, kur jis turės pasitarimų su gen. L. Clay. Murphy iš gubernatoriaus gen. Clay nori gauti informacijų apie vakarinės Vokietijos valstybės kūrimo darbus, kad galėtų JAV užs. reik. min. Dean Acheson suteikti žinių ir pirmųjų šaltinių.

Komunistai Nankinge ir prie Šanchajaus vartų

Nankingas. Sekmadienio rytą kinų komunistų daliniai įžygiavo į Nankingą. Iš vyriausybininkų kariuomenės nesulaukta nė jokio pasipriešinimo. Didžiuliai komunistų kariuomenės daliniai veržiasi šiuo metu Šanchajaus ir Pietų Kinijos link. Greitai žygiuoją daliniai pasipriešinimo nesutinka. Dar šią savaitę galįs būti paimtas Šanchajus. Denos pranešimu, į Šanchajų atvykęs generalisimus Čiangkaišekas. Iki šiol nesą dar žinoma, ar jis pasiliksiąs ilgiau ten.

SOVIETAI UŽ. BENDRADARBIAVIMĄ SU VAKARAIS

Maskva. Vyr. komunistų partijos komitetas gegužės 1 d. šventei priėmė 51 šūkį, kurie būsią įrašomi transparentuose ir nešami per miestus ar iškabinami gatvėse. Keletą charakteringesnių paminėsim: „Draugystė tarp sovietinių tautų, JAV ir Didž. Britanijos yra geriausia taikos garantija", „Tegyvuoja ilgai brolškas ryšis kovoje už taiką tarp Britanijos, JAV ir Sovietų S-gos" ir pan. Kituose šūkiuose viso pasaulio darbininkija raginama stoti į kovą už taiką ir demaskuoti karo kurstytojus.

Londonas. Amerikiečių karių laikraščiui „Stars & Stripes" balandžio 18 d. suėjo septyni metai nuo pasirodymo pradžios.

Čekai konfiskavo sovietų laikraščius

Baselis. „Basler Nachrichten" praneša, jog Pragoje prieš kurį laiką čekų slaptoji policija konfiskavo sovietų „Pravdą" ir „Izavestiją". Laikraštis rašo, kad konfiskuotame „Pravdos" numeryje buvo įdėtas straipsnis, kuriame rašoma, jog Čekoslovakija ir Lenkija galinčios patekti kada nors į labai keblią padėtį, jei Sov. Sąjunga būtų priversta pasielgti taip, kaip Vakarai pasielgė 1938 m. Münchene. O tai gali įvykti vokiečiams pakartotinai reikalaujant Silezijos ir kitų dabar prarastų žemių ar Vakarams spiriant, kai sovietai turėtų pasitraukti iš Vidurio Europos. „Pravda" rašanti, jog galimas daiktas sovietai tuomet Čekoslovakiją su Lenkija atiduotų be kovos. „Izvestia" pareiškianti, jog Čekoslovakija neturinti dėti per daug vilčių į ūkinę sovietų paramą, nes galįs ateiti laikas, kada sovietai saugumo sumetimais daugiau dėmesio pradėsią kreipti į savo krašto atstatymą, o taip pat daugiau dėmesio skirti Kinijai.

Šie oficialūs Kremliaus pareiškimai, kurie aiškiai Čekoslovakijai parodė, jog sovietai dėl savo interesų ją be diskusijų „paaukotų", Pragoje adarė sprogusios bombos įspūdį. „Basler Nachrichten" pranešimu, čekoslovakų komunistų partiją šie pareiškimai stipriai paveikė. Ryšium su tuo komunistai pasiūlę opozicijos partijoms įvykdyti naujus rinkimus. Dabar visiškai be galios esančios opozicijos partijos galėtų rinkimuose ištatyti vieną bendrą sąrašą ir pravesti daugiau atstovų. Tuo būdu komunistai norį bent iš oro pusės pademonstruoti čekoslovakų tautos vieningumą.

Grohno stovykloje pagyvenus

Iš paskutinės DP spaudos konferencijos Bad-Kissingene aprašymo („Žiburiai", IV. 9, Nr. 38) matyti, kad tenai buvęs labai plačiai paliestas emigracijos klausimas. Tarp įvairių paklausimų ir atsakymų, beskaitydamas, radau klausimą, **kodėl Grohno pereinamoje stovykloje emigrantams atimamas maistas,** kuris vėliau pardavinėjamas kantinoj. Į jį taip atsakyta: „Pirma, Grohno pereinamojoj stovykloje atimamas maistas dėl to, jog ten emigrantas negyvena ilgiau kaip tris, keturias dienas. Antra, atimtas maistas nepardavinėjamas stovyklos kantinoje, bet atiduodamas bendrai virtuvei. Apskritai, šis klausimas vėliau nebus aktualas, nes numatoma maistą stovykloje dar pagerinti."

Būtų labai gerai, jei šioje stovykloje būtų taip, kaip čia IRO aukštų pareigūnų pasakyta. Deja, yra ir bent iki šiol buvo visai kitaip. Pirmiausia turiu pasakyti, kad visi emigrantai (bent iki šiol taip buvo!) Grohno stovykloje turėjo išbūti 2—3 savaites. Antra, kad atimtas maistas eitų į bendrą virtuvę, neteko praktiškai patirti, nes nė po vieno naujai atvykusio transporto maisto pagerėjimo nepajusta. Trečia, iš atsakymo gaunamas įspūdis, kad stovykloje maistas jau gana geras ir dar sakoma, kad numatomas gerinti. Maitintis šioje stovykloje teko dvi savaites. Grohno stovykloje maistas nekoks, jo duodama maža ir buvo nepaprastai vienodas. Per ištisas dvi savaites patiekalai kasdien būdavo tie patys. Jokio pajvairinimo, jokio pakaitalo! Bulvės su trupučiu antpilo pietums ir išplakto margarino gabalėlis su juoda duona pusryčiams ir vakarienei įgriso iki gyvo kaulo. Duok Dieve, kad IRO aukšto pareigūno pasakytieji žodžiai maisto pagerinimo reikalu taptų kūnu!

Toliau keletas žodžių apskritai apie Grohno stovyklą. Iki šiol, kiek teko mūsų spaudoje skaityti, apie šią stovyklą būdavo atsiliepiama pernelyg gerai, nors iš tikrųjų ne visiškai viskas taip šviesu.

Administracinis stovyklos sutvarkymas, emigrantų priemimas ir išleidimas yra tikrai tvarkingas ir geras, mandagus, korektiškas. Bet vidujinis emigranto gyvenimas vadinamuose blokuose nėra labai šviesus. Pirmiausia, nemaloniai sutinkamas ir praktiškai šeimoms didžiai nepatogus yra šeimų išskirstymas — vyrų atskyrimas nuo šeimos! Blokuose stinga pavzdingos tvarkos ir švaros. Patalpos valomos vieną kartą per parą samdytų vokiečių, kurie tą darbą atlieka gana paviršutiniškai. Esant stovykloje dideliam judėjimui ir dideliam įvairių žmonių skaičiui, atrodo, būtų pravartu valyti bent 2—3 kartus per parą. Tada būtų pakankamai švaru. Teko matyti ir emigrantų, kurie labai negražiai elgiasi gyvenamosiose patalpose: guli su nevalytais batais lovose, besaikiškai rūko ir kortuoja. Patalpose baldų trūksta. Visas gyvenimas — ant emigranto dviaukštės lovos, todėl suprantama, kaip yra opus švaros klausimas. Prausyklose ir kitose viešose vietose švara vos pakankama. Dušuose nusiprausti galima tik šaltu vandeniu, šilto neteko užčiupti. Dėl to dezinfekciniai miltelial, kuriais „švariai" pavaišinamas tik atvykęs stovyklon naujas emigrantas, sunku nuplauti.

Bagažas iki Grohno stovyklos ateina visiškai tvarkingai. Čia galutinai paruošiamas ir atiduodamas į laivą, kuriuo emigrantas vyksta. Tikrinimo nėra. Jį tvarko samdyti vokiečiai ir gaila, kad dėl mažos priežiūros būna apdaužymų, ypač blogiau supakuotų gabalų.

Kultūriniam gyvenimui yra poilsio patalpų, kurios priklauso YMCAi. Yra skaitykla, kinas, kantinė su „kneipe" ir kioskas. Skaitykla pakankama, tik maža joje lietuviškų laikraščių ir knygų. Kinas IRO žinioje, bet vokiečių administruojamas. Jame bilietų kainos kaip ir mieste; filmos senos, bet neblogos. Be to, yra YMCA kinas. Jame nemokamai rodoma kultūrinių filmų ir su bilietais YMCAi įprastos filmos. Kioskas vokiškas. Čia galima pirktis spaudos ir įvairių smulkenų. Vadinamoji kavinė ir „kneipė" nelabai man patiko. Ypač blogą įspūdį daro nešvara ir nuolat sunkus oras šiose patalpose. Dar blogiau, kai dažnai gauni matyti paauglius ten, nelabai padoriais piešiniais išdekoruotose patalpose, berūkančius ir „bepramogaujančius".

Amerikos Raudonasis Kryžius prie Gronho stovyklos turi savo skyrių. Reikalingieji pašalpos tuoj atvykę, užsiregistruodami, turi užsirašyti, ko pageidautų. Aplamai reikia laikytis principo: „Prašykite ir būsite išklausyti"!

Dvasiniais emigrantų reikalais rūpinasi daug įvairiausių organizacijų. Mums pravartu ilgiau sustoti ties NCWC, kurios rūpesčiu daugelis mūsų tautiečių gauna ir gaus prieglobstį J. A. Valstybėse. Šios organizacijos darbas yra tikras pragiedrulis kiekvieno emigranto naujame gyvenime. Jos globa ir pastangomis kiekvienas emigrantas turi galimumą pasiekti vietą, kur jis turi nuvykti ir įsikurti.

Stovyklos rajone yra koplyčia, kurion pareina 200—300 žmonių. Joje pamaldos būna visiems krikščionims. Pamaldas katalikams tvarko ir atlieka stovyklos kapelionas kun. V. Šarka. Šio kunigo nepaprastas apsukrumas, didelis pasiaukojimas ir nuoširdumas kasdienines pamaldas padaro didžiai jaukias. Jas lanko mielai visi. Turiningas, gilus, nepaprastai nuoširdus lietuviškas kun. V. Šarkos atsisveikinimo žodis išvykstantiems į užjūrius giliai sujaudina visus. Rodos, ir didžiausiai užkietėjusi širdis sumkštėja. Svyra visos galvos. Akyse sužiba ašaros. Visi meldžiame Dievo palaimos Visi ryžtamės būti geri. Visi ryžtamės išlikti dori tėvynės sūnūs. Ryžtamės visi kaip vienas dirbti. Tėvynės atvadavimo darbą... Tokia nuotaika kiekvienas emigrantas atsisveikina su Europa.

P. U.

Po 28 metų tarnybos bolševikams

AMERIKIETĖ ŽURNALISTĖ KOMENTUOJA SAVO IŠTRĖMIMĄ IŠ SOV. SĄJUNGOS

Prieš pora mėnesių Amerikos komunistinio dienraščio „Daily Worker" plakatai gatvėse "skelbė, kad tas laikraštis pradėsiąs spausdinti savo korespondentės iš Rusijos Onos L. Strong naują straipsnių seriją. Straipsniai iš tikrųjų ėmė rodytis, o po kelių tęsinių pasirodė ir papildomas rašinys, kuriame autorė pasiūlyta net Nobelio premijai. Bet lygiai po 24 val. staiga kiti laikraščiai didelėmis antraštėmis praneša, kad ponia Strong „už špionažą" ištremiama iš Rusijos. Tada „Daily Worker" trumpai drūtai nutraukia Strong straipsnio skelbimą, o apie įvykusią savo šlovinamos ilgametės bendradarbės nelaimę nežymiai tepraneša viename laikraščio viduriniame puslapyje.

Kas gi atsitiko? Iš visų ištikimųjų amerikiečių Sov. Sąjungos draugų žilaplaukė ponia Strong yra buvusi ištikimiausias draugas. 28 metus ji gynė ir propagavo rusų sistemą, padėjo įsteigti ir leisti „Moscov Daily News" ir beveik su visomis Sovietų asmenybėmis palaikė draugystę. Bet staiga ir ją mestas politinio pykčio žaibas. Ji suimta, nugabenta į Lubiankos kalėjimą ir po kelių dienų nuošalioj Rusijos pasienio vietoj per siūbuojantį medinį tiltą ištumiama Lenkijon.

Sukrėtimas, kurį pergyveno Strong, buvo nepaprastas. Kada ji atskrido į New Yorko aerodromą, atrodė kaip nesava. Po kelių dienų tiek atsigavo, kad jau galėjo parašyti savo ištrėmimo istoriją. Ponios Strong pranešimą, antrašte „Maskvoje įmesta kalėjiman", paskelbė „Herald Tribune".

Šeši straipsniai, kuriuos Strong parašė ir iš honoraro pasiūlė 1000 dol. kaip pašalpą šiuo metu teisiamiems Amerikos komunistų partijos vadams, nėra koks filosofinis ar poleminis politikos reportažas. Jie, tie straipsniai, parašyti labai paprastai ir blaivai ir apsiriboja pergyvenimu moteriškės, kuri staiga buvo pabudinta iš savo sapnų ir kaip koks įkyrus vabzdys vienu rankos mostu iššluota iš intensyvios žurnalistinės ir partinės veiklos už durų.

Jai kalėjime nieko neatsitinka. Turi ko valgyti, gali pamiegoti, niekas jos nevaro dienų dienas trunkančioms kankinamoms tardymo torturoms. Bet niekas taip pat nepasako, kodėl ji nakčia buvo iš lovos išgabenta, kodėl su ja, ką tik santykiavusia su Rusijos politikos galingaisiais kaip tu su tu, elgiamasi kaip su nusikaltėle. Komisaras, kuris ją tardo, neaiškus iš veido. Jam ji yra užsienietė, kurią reikia kiek galint greičiau perleisti per ištrėmimo mašineriją.

Reikia tik įsivaizduoti, kiek toji moteris naktimis buvo kankinama minčių ir abejonų. Ką ji padarė, ji, kuri labiausiai buvo atsidavusi už visus atsidavėlius? Ji giliai susimąsto. Staiga supranta ji, kuri buvo pergyvenusi ir gynusi visus didžiuosius Maskvos politinės „valymo akcijos" procesus ir „prisipažinimus", kad šitoje neasmeninėje ir tiesos neklausiančioj procedūroje jokios naudos neduotų nei klausimai, nei savo nekaltumo įrodymas.

„Argi aš turėčiau tasistoti", rašo ji, „ir šių dienų rusams įrodyti, kad laiškas, kurį 1922 m. parašiau savo tėvui, yra reiškęs entuziazmą Rusijai? 1922 metais Trockis nepatyrusiems svetimšaliams buvo sovietinės valstybės įkūnijimas. Kas nors vieną kartą šių dienų rusams tai turėtų bandyti paaiškinti".

Komisaras visus daiktus, kurie buvo konfiskuoti jos bute, ypač gi visus popierius ir straipsnius, taip pat užrašus pateikė jai pakvituoti. Jų tarpe, pvz., buvo popieriai iš 1925—26 metų, kai ji, pavedus Rusijos penkerių metų plano direktoriui, turėjo tartis su Amerikos kapitalistais dėl investacijų Rusijoje.

Pamažėl jai ima aiškėti tariamosios jos suėmimo priežastys. Ji norėjo vykti į Kiniją, kur anksčiau dažnai yra buvusi, bet rusai tuo metu, kai ji paprašė paso, atrodo, vaidino dvigubą žaidimą. Jie rėmė komunistus, bet palaikė ir glaudų ryšį su Čiangkaišeku. Jai pranešė, kad Mandžūrijos geležinkelis esąs banditų išardytas. Bet per vieną konferenciją Budapešte ji patyrė, jog kinų moterų delegacija visiškai ramiai buvo atvažiavusi geležinkelio ruožu, kuriuo norėjo važiuoti ir ponia Strong. Kinijos prof. sąjungų veikėjai kvietė ją būtinai atvykti prof. sąjungos kongresan į Peipingą. Ji vėl kreipėsi į valdžios įstaigas. Bet jos žurnalistinio smalsumo pasekmė buvo apkaltinimas špionažu, o ištrėmimas — to smalsumo galas. Nenorėta komunistės įsileisti į komunistinę Sov. Rusijos ir Kinijos politiką. Jau vien jos uolumą palaikė kritikos ženklu ir nusprendė ją šiaip ar taip padaryti nekenksmingą. Iš oro pusės — ją ištrėmus, o iš vidaus — apšaukus ją šnipe pasauliui, kurį ji pažinojo ir į kurį ji tikėjo, ir tuo būdu atėmus jai visų ištikimųjų pasitikėjimą.

Daugel žmonių, kurie Maskvoje buvo susitikę ar susidūrę

(Perkelta iš 3 psl.)

Jurgis Jankus

PUŠIS

67

— O ką mes galim iššnekėti. Pagaliau, kiekvienas mes turim savo kelius, ir aš, rodos apie ją pakankamai prijudėti, — nutraukė mano mintis Palys.

Daugiau nieko nesakiau, nes pajutau imant virpėti balsą ir pasilenkęs ėmiau ieškoti dangčio rankenos.

Pakėlęs dangtį, sumečiau maišus ir pats įlindau. Palys dar valandą pastovėjo, o gal geriau apžiūrėjo, kaip užkrito medis, ir taip pat įlindo. Sugulėm tylėdami. Būčiau kažinką sutikęs padaryti tam, kuris būtų galėjęs pasakyti, ką galvoja tos moterys, kurios žino, kas beldžia, ir gali be jokio ženklo išklausyti ir beldimą, ir prašymą įsileisti. Juk jos turi ką nors galvoti ir apie tą šnekėti.

— Dabar, atrodo, mums reikės dieną miegoti, o naktį judėti, — nutraukė mano mintis Palys.

Aš negalėjau suvokti, ką tikrai jis nori pasakyti.

— Kad taip savaime apsiverčia. Jeigu rytoj norėsim aplankyti kaimą, tai miegoti vėl reikės dieną. Paskum vėl naktį koks reikalas išdygs.

— Užteks ir miego, ir laiko, — nenorom atsakiau.

Daugiau nebekalbėjom, bet dar tur būt gerą valandą žiūrėjome į visiškai tobulą tamsumą, — kiekvienas savo mintis apsvarstinėdamas.

— Tai gal keliam? — išgirdau Palį.

Pakėliau galvą. Tebebuvo taip pat tamsu, kaip pirma.

— Ar jau laikas?

— Turėtų būti laikas, nes atsiminiau, kad kiaušinių atsinešėm.

Atsiminiau ir aš ir atsisėdau.

Palys jau sėdėjo.

— Eik tu pirmas, — pasakė.

— Kodėl?

— Kad man rodosi, kai tik pakelsiu dangtį, tai taip ir pamatysiu sėdint vokietį.

— Man taį gali į kaktą šauti.

— O kas man galvoj, jei žydui šalta, — atsikirto.

Pakilau ir pakėliau dangtį.

Akinanti saulė taip plieskė į akis, kad pasidarė tik žalia ir raudona, ir kelis akimirksnius nieko negalėjau matyti.

Išlipom. Diena buvo nepaprastai šilta. Danguj kur-nekur rymojo balti mažyčiai debesėliai. Atrodė, lyg vėjas būtų su šluota nuvalęs. Ant slėptuvės gulėjo geros gegnės. Kas buvo po jos, mums neberūpėjo. Iš apačios pažels žolė, iš viršaus pabirs spygliai ir per savaitę kitą atrodys, kad kitaip negalėjo būti. Toliau lietus vienur kitur buvo padaręs žymių, bet Palys tuoj užkamšė samanom arba žolės kuokšteliais. Pavalgėm kiaušinių, užkasėm kevalus, ir man vėl atėjo į galvą, kad mes daromės, kaip katės.

Paskum pakilom ir tiesiai per jaunuolynus nuėjom prie upelio. Per vieną naktį beržų viršūnės užsipylė žalumu ir ožkabarzdžiai išskleidė žiedus. Baltais ir geltonais plotais nusibėrė beržynėliai. Atrodė lyg būtų sekmadienis. Upelyje nusiprausėm, nuėjom į beržyną, atsigėrėm sulos. Po lietaus ji nebebuvo tokia kvapni, bet vistiek daug malonesnė, negu vanduo.

Palys pažiūrėjo, pažiūrėjo galva užvertęs į beržų viršūnes, atsisėdo ant kelmo ir pasakė:

— Šiąnakt vogsim statinę.

— Sulai?

— Matai beržai sprogsta, sula tuoj užruks, o jei statinaitę prisileisim, turėsim. Įkasim kur nors krūmučiuose į žemę, gerai uždarysim ir tegu stovi. Kaį įrugs bus — aa!

Jis žiūrėjo į mane, šypsojosi ir merkė viena akim ir staiga pasidarė visiškai rimtas.

— Kodėl nesisėdi? Stačias iš toliau matyti, o sėdėdamas pats toliau matysi.

Atsisėdau ant pakilusios beržo šaknies ir pasirėmiau į kelius.

Dabar jis galėjo matyti vieną pusę, aš kitą. Šone sutreškėjo. Abu paskukom galvas. Tarp dviejų beržų pasirodė stirna. Mūsų ji nejautė. Pastovėjo, pastovėjo, paskum nusisuko ir iš lengva nuėjo. Ilgai buvo matyti šviesus užpakalis.

— Matai, miškas numis pasitiki, — nusišypsojau.

— Taigi, atsuka užpakalį ir nueina visiškai nesijaudindama, kad gali kas pikta atsitikti. O jeigu valgyti norėtumem.

Nepasakė, bet buvo aišku, ir aš atsiminiau šautuvą namie palikęs.

Reikėtų turėti tokį, kad po skvernu galėtum pasikišęs neštis, — pasakiau.

— Rasim ir tokį. Jeigu nerasim, tą patį nupiausim. Bet ką reikėtų daryti, jeigu Morta tikrai būtų su vokiečiais susimetusi? — netikėtai paklausė.

Aš netikėtai pamačiau prie beržo šaknies besipilančius kiškio kopūstus, ėmiau skainioti po vieną ir dėjausi į burną. Maloni rūgštis pripildė gomurį, bet širdy vėl sunku pasidarė. Supratau, kad Palys apie ją irgi labai galvojo.

— Ką tu galvoji? — nesulaukdamas atsakymo tęsė. — Ką jie visi galvotų, man aišku. Kad vokietis ką daro, taip ir reikia. Jis tam čia ir yra, bet kad daro mūsiškis!... Ar tu apie tokį atsitikimą niekada nepagalvojai?

— Pasakysiu, kai paaiškės. Dabar apie tai nenoriu šnekėti.

Ir vėl negalėjau kalbėti, nes pajutau balse virpulį. Mačiau, kad tai suprato ir Palys. Jis irgi pasilenkė į priekį, nusiskynė kelis kiškio kopūsto apelius ir įsidėjo į burną.

LIETUVIAI Pasaulyje

LIETUVIS PROFESORIUS JAV SPAUDOJ

Prof. S. Kolupaila, hidraulikos srities žinovas, dabar profesoriaująs Notre Dame Universitete, to universiteto žurnale „The Scholastic" gražiai paminėtas. Po biografinių žinių nemaža duota vietos aprašymui jo darbų hidraulikos srityje. Prie straipsnio pridėta ir viena nuotraukų universitete su studentais darbo metu.

GRAŽI BIČIULYSTĖ

Tarp lietuvių tremtinių ir australų Sydnejuje (prasidėjo graži bičiulystė. Pvz., vasario 13 d. Regents Park australų katalikų Šv. Vardo Draugija pakvietė Potts Hill lietuvius į savo šventę. Per 20 lietuvių po šv. Mišių dalyvavo vaišėse privačiuose australų namuose.

FAUSTAS KIRŠA Į JAV

Faustas Kiršа, žinomas lietuvių poetas išvyksta į JAV.

NAUJAS LAIKRAŠTIS

Australijos Lietuvių Katalikų Draugija pradėjo leisti neperiodinį laikraštį „Užuovėja". (Shelter). Kadangi pirmas numeris išėjo kovo mėnesį, tai viršelis papuoštas Šv. Kazimiero paveikslu. Laikraštį galima užsiprenumeruoti per kun. Joną Tamulį (Rev. John Tamulis, Migrant Center, Bathurst, N. S. W., Australia).

LIETUVIŲ CHORAS AUSTRALIJOJE

Dr. agr. Juozas Briedis, maloniai sutiko vadovauti lietuvių chorui, kurį suorganizavo Potts Hill stovyklos, Australijoj, vyrai. Pirmas viešas choro pasirodymas Sydnejuje buvo kovo 6 d.

BENE PIRMASIS PASAULIO LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS SKYRIUS

„Musų Lietuva" (Brazilija) Nr 25 rašo: „1948 m. lapkričio 15 d. Jundiai vietovėje Miškinio namuose įvyko lietuvių susirinkimas. Dalyvavo 16 iš bendro skaičiaus 40." Po Dr. E. Draugelio pranešimo išrinktas prezidiumas ir „buvo svarstomas VLIKo prisiųstas Pasaulio Lietuvių Bendruomenės Konstitucijos projektas, kuris po gyvų diskusijų priimamas be pakeitimų. Nutarta steigti P. L. B-nės skyrių, ir išrenkama valdyba bei revizijos komisija".

Tai bene pirmasis toks skyrius.

LAUKIA SUTARTIES GALO

300 tremtinių, kurių tarpe daug ir lietuvių, dirba šiaurės Ontario provincijos miškuose įvairioms medžio firmoms. Gyvena barakuose po 10-11 žmonių. Gyvenimas panašus į kariuomenės gyvenimą. Visi laukia sutarties pasibaigimo, kad galėtų išvykti į miestus, kur jau susibūrusios lietuvių kolonijos.

Freiburgo naujienos

Balandžio mėn. iš Freiburgo į Australiją išvyko didelis lietuvių transportas, apie 110 asmenų.

— Freiburgiečiai, pagerbdami kolonijos mirusius lietuvius, kurių yra 18, bendromis jėgomis, ypač energingo kolonijos pirmininko adv. M. Varaniaus rūpesčiu, išnuomojo miesto kapinėse 30-čiai metų vietą kurion sunešti mirusiųjų lietuvių palaikai ir baigiamas statyti geležinis kryžius — lietuviško stiliaus koplytėlė. Projektą šiam paminklui parengė dail. Jonynas o techniškąją dalį atlieka dail. Valius ir arch.inž. Kaminskas.

Br. Zumeris.

Persekiojimai nesiliauja

Nuteisus kard. Mindszenty, **Vengrijoje** prasidėjo katalikų persekiojimas. Lana tik tramvajuje kasininkui švelnesniu žvilgsniu pažiūrėti į kunigą ar policininkui gatvėje jį nežymiai pasveikinti, tuoj gali būti suimamas. Neseniai vienas elgeta ant Dunojaus kranto savo birbynė ėmė birbti seną, Vengrijoje giedamą, Marijos giesmę. Tučtuoj susirinko žmonių minia ir pradėjo giedoti. Atvyko policija ir išvaikė susirinkusius.

Iki šiol **Čekoslovakijoje** suimta 120 kunigų. Pragos arkivysk. Dr. Beranas pareiškė, kad bet kokie pasitarimai su vyriausybe nutraukiami.

Negerėja Kat. Bažnyčios būklė ir **Jugoslavijoje**, kur 1948 m. būvyje komunistai suėmė Mostaro vyskupą, 40 dvasiškių ir 19 vienuolių seselių. Spauda piktai tebepuola popiežių ir Kat. Bažnyčią.

Kinijoje viename pietiniame mieste katalikų ir protestantų misionieriai iš komunistų gavo štokį grasinimo laišką: „Jūs esate mūsų revoliucijos galvažudžiai. Įsakome tučtuojau palikti mūsų kraštą, ir jei šio įsakymo neįvykdysite, bus pralietas jūsų kraujas ant jūsų galvų. Mes esame parengę jums kartuves".

KANADA IR VATIKANAS

Kanados vyriausybė rengiasi užmegzti su Vatikanu diplomatinius ryšius. Spauda sveikina šitą vyriausybės žygį, pareikšdama, jog Kat. Bažnčia yra vienintelė atrama prieš komunizmą.

67 metų tėvas vienuolynan

67 metų olandas, penkiolikos vaikо tėvas, aprūpinęs savo jauniausiąjį sūnų, įstojo į trapistų vienuolyną. Jo vyresnysis sūnus į šį vienuolyną įstojęs jau prieš kelis metus.

SKELBIMAS

1949 m. balandžio 14. d., padaręs stambią vagystę, iš Wehnen Stovyklos (23) Oldenburg i. Old., pasišalino **Stasys ADAŠKEVIČIUS.** Į stovyklą jis buvo priimtas 1948. m. lapkričio 23 d. kaipo pabėgėlis iš rusų zonos.

Spėjama, kad jo turimas laikinas asmens liudijimas, išduotas 1942 m. Vilniuje, yra suklastotas. Jis yra gimęs Anykščiuose 1923 m. sausio 23 d., Identity Card No. 324 012.

Asmens žymės: ūgis apie 180 cm, laibas, paligo veido, akys mėlynos, plačkai šviesūs, ant kaklo užpakalyje žirnio didumo karpa, kalba Utenos tarme.

Pastebėjus šį asmenį, — pranešti artimiausios stovyklos policijai.

Stovyklos komendantas

Liet. Ev. Reformatų registracijos reikalu

Kaip jau savo laiku spaudoje buvo pranešta, 1948 m. birželio 24 d. Klein-Wittensee įvykusio Lietuvos Ev. Reformatų Bažnyčios pirmojo synodo tremtyje buvo išrinkta Kolegija. Iki šiol ji rūpinosi ne bendrais, bet tik grynai reformatų bažnyčią tremtyje liečiančiais klausimais: jos intercsų, ir teisių gynimu ir jos reprezentavimu užsieniuose, užmezgimu ryšių su pasaulio reformatų bažnyčiomis ir pan., t. y., tokiais klausimais, kurie neėjo į bendrai liet. protestantų tremtyje sukurtos ir bendrus jų reikalus tvarkiusios Liet. Ev. Vyr. Bažnytinės Tarybos veikimo sritį, apėmusią emigraciją ir šalpą.

Tačiau Liet. Ev. Vyr. Bažnyt. Tarybai persiformavus į Liet. Ev. Liuterionių Vyr. Bažn. Tarybą ir taip pasidarius grynai liuterionių reprezentaciniu ir darbo organu, Kolegijai teko išplėsti savo veikimą: pradėti rūpintis visais Lietuvos reformatų tremtinių gyvenimą liečiančiais klausimais, nepamirštant taip pat opaus jų emigracijos ir šalpos reikalo.

Norėdama sėkmingiau ir teisingiau savo uždavinius atlikti, Kolegija prašo visus Lietuvos Ev. Reformatų Bažnyčios dalinius ir dabar tremtyje atsidūrusius reformatus, skubiai atsiųsti Kolegijos sekretoriui mok. P. Bružui, (24 a) Horneburg N. E., Krs. Stade, YMCA Training Center, sekančias žinias: 1. Pavardė ir vardas, 2. Gimimo data ir vieta, 3. Šeimos padėtis ir sudėtis, 4. Užsiėmimas 5. DP kortelės Nr. ir 6. Tikslus ir smulkus adresas.

LIET. EV. REFORMATŲ KOLEGIJA TREMTYJE

Atkelta iš 2 pusl.

su Ona L. Strong, savo laiškuose įvairiems laikraščiams pareiškė džiaugsmą dėl jos nelaimės, kad ir ji patekusi į negailestingos diktatūros kilpą. Iš tikrųjų gi ponia Strong patyrė ant savo kailio tai, ko ji ligi šiol nenorėjo tikėti: kad draugai ir priešai buvo „tik maži vabalai po baisaus, neasmeninio ir nežmoniško dispotizmo batais", kuriam ji yra tarnavusi.

Vyr. FASK 1948 metu veikla

Gerb. „Žiburių" redakcijai

Negalėdami šiuo metu sušaukti fizinio auklėjimo bei sporto darbuotojų suvažiavimo, prašome neatsisakyti Tamstų vadovaujamo laikraščio skiltyse paskelbti priede pridedamą Vyr. FASK-to 1948 m. veiklos apyskaitą.

Reiškiame pagarbą
Vyr. FASK-tas

Lietuvių tremtinių sportuojančio jaunimo fizinėms ir dvasinėms savybėms sėkmingai ugdyti, fiziniam lavinimui ir sportui tvarkyti, prie LTB Švietimo Valdybos 1947. XI. 29 buvo išrinktas Vyriausias Fizinio Auklėjimo ir Sporto Komitetas. Jau pirmieji komiteto žingsniai parodė, kad jis ėmėsi labai sunkaus ir atsakingo darbo, kuris gali būti sėkmingas tik tada, jei mūsų sportuojančioji jaunuomenė iš vienos pusės ir mūsų gyvenimą tvarkantieji veiksniai iš kitos pusės nuoširdžiai prie to darbo prisidės ir jį rems. Tikėdamiesi ir vieny ir kitų nuoširdžios paramos, pradėjome darbą.

Iš pirminio Fizinio Auklėjimo Komiteto, deja, nieko nepaveldėjome, todėl šio organo išrinkimas buvo lyg ir naujo steigimas.

Paskelbus lietuvių tremties sporto klubų registraciją, užsiregistravo 24 sporto klubai su 383 nariais — aktyviais sportininkais ir vadovais.

Užmegztas ryšys su užsieniu ir paskirti Vyr. FASK-to įgaliotiniai J. A. Valstybėse, Prancūzijoje, Anglijoje, Kanadoje ir Švedijoje, kurie, deja, išskyrus JAV įgaliotinį, savo veiklą ribotai teišplėtojo. Jau 1948 sausio mėn. buvo pradėta daryti žygių per Lietuvos įgaliotąjį ministerį Anglijoje, p. Balutį, kad mūsų sportininkams arba bent sporto vadovų grupei būtų leista oficialiai dalyvauti Londono Pasaulinėje Olimpiadoje Šis žygis liko be vaisių, nes olimpinis komitetas prašymo nepatenkino.

Didžiausia kliūtis Vyr. FASK-to darbe, neigiamai veikusi bet kokį užsimojimą, buvo bloga finansinė padėtis. Nuo Vyr. FASK išrinkimo (1947. XI. 29) iki 1948. X. 31 nebuvome gavę jokios paramos, nors daug kartų prašyta. Buvo verčiamasi tik iš komiteto narių aukų. Tai sudarė tam tikrų komiteto krizių ir buvo nuomonių komitetui likviduoti. To išvengta įvykdžius sporto savaitę, kurios metu surinktos lėšos įgalino komitetą atlikti užsibrėžtus uždavinius tarptautinėje plotmėje. Tiesa, lėšos suplaukė birželio 1—9 d. d., bet pinigų reforma privertė jas perduoti atitinkamoms įstaigoms iškeisti į DM.

Vienintelė reali parama reichsmarkėmis buvo krepšininkų išvykos Prancūzijon finansavimas. Už šią paramą ypatinga padėka priklauso mūsų vadovaujantiems veikėjams ir lietuvių darbo bei sargybų kuopoms ir atskiriems asmenims.

Po pinigų reformos reikalas ir vėl pakrypo Vyr. FASK-to nenaudai: susidarė panaši padėtis, kaip ir gegužės mėn. Bet sportiniai parengimai išlygino šias spragas, ir Vyr. FASK-tas finansiniu atžvilgiu galutiniame balanse išėjo be nuostolio.

Santykiai su užsieniečiais

Atsidūrus tremtyje, savaime teko susidurti su svetimtaučiais. Stovykliniai sportiniai susitikimai įtebuvo lokalinio pobūdžio ir stigo koncentruoto vieneto, kuris rūpintųsi reguliariais tarptautiniais reprezentaciniais santykiais, o šis faktas kai kur sukėlė nesusipratimo, kartais įgaudamas net blogą, liguistą atspalvį. Tad Vyr. FASK-tui ir teko užmegzti giaudžius tarptautinius santykius, sutvarkyti bei stabilizuoti tautinės reprezentacijos reikalą.

Norint sustiprint ryšį pabaltiečių sportinėje veikloje, Kemptene 1947. XII. 14 susirinkę estų, latvių ir lietuvių tremtinių vyriausių sporto organų atstovai įsteigė Baltų Sporto Tarybą. FASK-tas sudarė BST statuto projektą, kuris mažomis pataisomis buvo priimtas. Šis baltų organas turėjo tikslą stiprinti tarpusavio bendradarbiavimą ir rūpintis, reikalui esant, bendrąja reprezentacija.

Didžiausio masto tarptautinis bendradarbiavimas ir nuoširdus santykių užmezgimas buvo atliktas per INKOPF (International Kommitee for Political Reffugees), kuriame buvo atstovaujama 17 tautybių. Šis bendradarbiavimas sutelkė progos sueiti į salytį su visais tam komitetui priklausančių tautybių sporto komiteto atstovais, kas atidarė vartus į gausių sportinių susitikimų organizavimą.

Vyr. FASK-tas taip pat užmezgė ryšius su vokiečių krepšinio sporto vadovybe, o tas daug prisidėjo prie abipusio susipratimo ir darbo palengvinimo.

Lengvoji atletika

Susiduriant su šia sporto šaka, buvo atkreiptas ypatingas dėmesys į jaunimą, iš kurio tikėtasi lengvosios atletikos lygio pakilimo. Tam reikalui buvo paruošta ir paskelbta nauja lengvosios atletikos jaunių klasifikacija, kuri įgalino 8—9 metų jaunimą tarpusavyje rungtyniauti ir skatino tolimesnį darbą.

1948 m. rugsėjo 4—5 d. d. Rosenheime įvykdytos lietuvių jaunių ir jaunučių pirmenybės, kurios išryškino visą eilę jaunųjų talentų.

Numatomoms didesnėms tarptautinėms atletikos varžyboms tinkamai pasiruošti FASK-os paskelbė visų lengvaatlečių registraciją ir įpareigojo visus sporto klubus įvykdyti kontrolines varžybas.

1948 m. liepos 23—24 d. d. Augsburge 1948 m. Lietuvos lengvatletikos pirmenybės vyrams, moterims ir jaunjams. Po šių pirmenybių FASK-tas sudaro lietuvių reprezentacinę rinktinę tarptautinėms Pavergtųjų Tautų žaidynėms Nuernberge. Šis vienetas, ištraukus į jį iš visų 3 vakarinių zonų pajėgiausius sportininkus, 1948 m. rugpiūčio 28—29 d. d. Nuernberge devynių besivaržančių tautybių tarpe garbingai apgynė lietuvių tautines spalvas, laimėdamas 9 aukso, 3 sidabro ir 8 bronzos medalius.

1948 m. išvarytoji lengvosios atletikos darbo vaga buvo ryški bendrame sportiniame bare.

(Tęsinys kitame nr.)

Hanau gimnazija - „Kovas" 39:38 (20:18)

Hanau Lietuvių gimnazijos sporto ratelio iniciatyva balandžio 3 d. buvo surengtos rungtynės tarp Scheinfeldo „Kovo" ir gimnazijos krepšininkų. Už Scheinfeldo koviečius žaidė ir du „senieji vilkai" Birutis, kuris šiomis dienomis grįžo iš Prancūzijos ir išvažiuoja Amerikon, o antras-Lauraitis.

Rungtynės praėjo kovingai, su sparta ir pasiryžimu laimėti. Pirmas kėlinys baigėsi 20:18 gimnazijos naudai. Ir antrame kėlinyje gimnazistai pirmavimą išlaikė iki galo, ir rungtynės baigėsi 39:38 (20:18) gimnazijos naudai. Taškų pelnė: „Kovui" — Birutis — 11, Lauraitis 8, Gobužas 5, Mikulskis 12, Dubickas 2, gimnazijos naudai — Kalvaitis 16, Rudzinskas 11, Bliūdžius 6, ir Dirvenskas 6.

B.

TRUMPAI IŠ VISUR

Futbolas: Brazilija — Bolivija 10:1, Peru — Kolumbija 4:0, Paragvajus — Ekvadoras 1:0, Brazilija — Čilė 2:1, Paragvajus — Peru 3:1, Urugvajus — Ekvadoras 3:2, Brazilija — Kolumbija 5:0, Bolivija — Urugvajus 3:1, Vengrija B — Čekoslovakija B 0:0.

Krepšinis: Vengrija — Čekoslovakija 42:41, Bruenn — Budapeštas 38:36.

Lengvoji atletika, Pietų Amerikos pirmenybės: **Šuolis į tolį:** Kistenmacher (Arg.) 7,36 m; **rutulys:** Lorente (Arg.) 14,43 m; **šuolis į aukštį:** Azounes (Urug.) 1,90 m; **estafetė: 4—100 m:** Peru 42,3 sek; **moterų 100 m:** Sauchez (Peru) 12,7 sek.; **ietis:** Huente (Urug.) 37,74 m.

Sunkioji atletika: Švedija — Norvegija 5:3, Suomija — Čekoslovakija 10:6.

Ledo ritulis: Čekoslovakija — Lenkija 8:2.

Fechtavimas, pasaulio pirmenybės: Italija — Turkija 16:0, Prancūzija — Norvegija 16:0, Prancūzija — Egiptas 11:5, Egiptas — Turkija 15:1, Belgija — Norvegija 11:5, Egiptas — Belgija 9:7, Italija — Prancūzija 9:7 (finalui susitikimas).

Šachmatai: Rumunija — Bulgarija 18:18, Maskva — Budapeštas 38:28.

— Į Stockholmą slidžių šuolių rungtynėms buvo atgabenta iš šiaurinės Švedijos sniego už 3000 kronų. („NL")

Langwasserio stovyklos vedėją **Inž. Vladą Liautuką** ir **p-lę Dr. Eleną Kubelskytę,** sukūrusius tremtyje gražią lietuvišką šeimą, nuoširdžiai sveikiname.

LTB Langwasserio-Nürnbergo Apylinkės Komitetas

Karlsruhės Korp! Grandis pirmininką stud. geod. **Kazį Kriaučiūną** ir cand. med. dent. **Eugeniją Ignatavičiutę,** sukūrusius ateitininkišką šeimą, sveikina ir linki daug laimės

Karlsruhės Korp! Grandis

EMILIJAI TRIMAKIENEI, jos mylimam tėvui mirus, nuoširdžią užuojautą reiškia

Dr. Paliokų šeimos ir Dr. Marcilionis.

„Žiburiai" išeina antradieniais, ketvirtadieniais ir šeštadieniais. Antradienio ir ketvirtadienio laidos kaštuoja po 25 pfg. o šeštadienio — 30 pfg. **Visų trijų laidų mėnesinė prenumerata DM 3.—, užsieniui DM 5.— Platintojams duodama 10% nuolaidos.** Skelbimai, pranešimai, sveikinimai, užuojautos spausdinamos tik apmokėjus. Iki 10 petito eilučių mokama DM 4.— už kiekvieną paieškomą asmenį DM 0.50.

„Žiburių" atstovas **Anglijoje:** Mr. J. Dėdinas, Full Sutton Hostel, Stamford Bridge, Nr. York, England.

Kanadoj: Mr. J. Smaižys, Box 18. Lot 36, Old Kildonan, Vinnipeg, Man.
JAV: Mr. A. F. Skirius, 9204 So. Broadway, Los Angeles 3, Cal. USA. ir Mr. Pr. Urbutis, 2024 Canalport Ave, Chicago 16, Ill, USA.
Australijoje: Rev. J. Tamulis, Federal Catholic Immigration Committee, 150 Elizabeth St., Sydney, Australia
Pietų Amerikos Valstybėse: Rev. P. Ragažinskas, Caixa postal 4118, Sao Paulo, Brasil.

„Žiburių" mėnesinė prenumerata Anglijoje ir Australijoje — 3 šilingai, o Kanadoje, JAV-se ir Pietų Amerikos visose valstybėse — 6 doleriai metams.

Žiburiai
LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

Stiprėja pogrindinis sąjūdis

Berlynas. Britų licenzijuotas laikraštis „Mittagsecho" rašo, jog organizuotas rezistencinis sąjūdis prieš Stalino vyriausybę plečiasi nuo Berlyno iki Vladivostoko ir nuo Baltijos kraštų iki toliausiai į pietus nusitęsusio Sov. Sąjungos krašto. Toliau laikraštis praneša, jog pogrindinis judėjimas sabotuoja ir trukdo susisiekimą, galabija sovietų pareigūnus, varo antikomunistinę propagandą komunistų valdomuose kraštuose.

Rezistencinis sąjūdis, pasak „Mittagsecho", yra **ypač veiksmingas Lietuvoje,** kur vyriausia vadovybė įsikūrusi miške, ir Bulgarijoje, kur pogrindinis judėjimas pasireiškia krašte kurstomais sukilimais.

Šiaurinėje miškų srityje įsikūrusiai vyr. rezistencinio sąjūdžio vadovybei priklauso lietuvių, latvių, estų, lenkų, ukrainiečių ir didelis skaičius buvusių vokiečių karių. Ši organizacija turi savo telefono linijų ir radijo siųstuvų.

Ir Čekoslovakijoje veikia net keli antisovietiniai radijo siųstuvai. Prez. Gottwaldas ryšium su tuo yra spiriamas į Sibirą išgabenti 30.000 antikomunistų.

Laikraštis toliau rašo, jog rezistencijos atstovai dažnai iš sovietų zonos, Rygos ir Pragos atvyksta į Vakarus. (S & S")

PRIEŠKOMUNISTINIS SĄJŪDIS

Illinois valstybė pasekė New Yorko valstybe. Jos senatas priėmė prieš-komunistinį įstatymą. Jį priėmė 39 balsais prieš devynis.

Šiame biliuje yra trys pažymėtini punktai. Pirmasis punktas reikalauja nustatyti, kokios organizacijos yra komunistinės arba komunistinio fronto organizacijos ir įsako patvarkyti, kad jų nariai arba jų susirinkimus lankantieji būtų objektu bausmei iki penkerių metų kalėti. Antrame punkte pasakyta, kad komunistas, ar komunistinio fronto organizacijos narys neturėtų teisės užimti bet kokią valdinę vietą. Trečias — patvarkyti, kad būtų pašalinti iš mokyklų tie mokytojai, instruktoriai ir profesoriai, kurie kursto nuversti vyriausybę.

Sen. Broyles, biliaus autorius, teisingai pastebėjo, kad Amerika bilijonus dolerių išleidžia sustabdymui komunizmo kituose kraštuose, ir mes neatliktume savo pareigų, jei neatkreiptume dėmesio į savo vidujinius reikalus.

Iš to galima numanyti, kad anti-komunistinis sąjūdis Amerikoje plinta. Ir laikas. Komunistai jau seniai visokiais būdais darbuojasi ir griauna šio krašto demokratinės santvarkos pagrindus, turėdami tikslą jos vietoje pastatyti totalitarinio, ateistinio komunizmo diktatūrą. („Draugas")

Atsinaujino kovos Kinijoj

Nankingas. Dar tebeeinant taikos deryboms tarp nacionalistų ir komunistų, pastarųjų artilerija apšaudė ir sunkiai sužalojo anglų karo laivą „Amethyst". Į pagalbą atvykęs kitas anglų karo laivas taip pat pateko į ugnį ir sužalotas. Ligšioliniais pranešimais, 42 žmonės užmušti ir 83 sužeisti.

Kitą dieną į komunistų artilerijos ugnį pateko kiti du britų kovos laivai „London" ir „Black Swan". Besišaudant, britų laivai gavo iš admiraliteto įsakymą nutraukti mūšį ir grįžti į Šanchajų. Tuo pačiu admiralitetas atsiuntė ir pastiprinimą, jų tarpe kreiserį „Belfast".

UP pranešimu, nutrūkus tarp nacionalistų ir komumnistų taikos pasitarimams, pastarųjų vadas Mao-Ce-Tung ir ginkluotų pajėgų viršininkas gen. Ču-Te paskelbė per radiją įsakymą, kuriame nurodoma pradėti naują didelę ofenzyvą. Visiems komunistų komendantams įsakoma visas reakcines nacionalistų pajėgas sunaikinti, o karo nusikaltėlius suimti. Toliau abu didieji kinų komunistų vadai įsakė apsupti Nankingą.

Ryšium su komunistų ofenzyva Kinijos prezidentas įsakė vyriausybę lėktuvais perkelti iš Nankingo į Kantoną.

DVI TAIKOS KONFERENCIJOS, O TAIKOS NĖRA

Paryžius. Dalyvaujant apie 2000 atstovų iš 59 tautų ir pirmininkaujant prancūzų atomo tyrinėtojui prof. Joliot-Curie, balandžio 20 d. buvo atidarytas pasaulio taikos kongresas. Atstovų tarpe buvo matyti Canterbury „raudonasis dėkanas" H. Johnston ir Maskvos patriarchas Aleksiejus. AP pranešimu, tuo pat metu Pragoje prasidėjo „papildomasis" taikos kongresas. Jame dalyvauja tie iš už geležinės uždangos kraštų atstovai, kuriems prancūzų vyriausybė nedavė leidimo įvažiuoti į Prancūziją. Mat, prancūzai tesutiko įsileisti tik po 8 atstovus į kalbamąją konferenciją iš kiekvieno sovietų satelitų krašto.

IŠ TOLO VAIRUOJAMAS „TAIKOS KONGRESAS"

Maskva. Faktas, kad „taikos šalininkų kongresas", kuris Paryžiuje susirinko balandžio 20 d., yra organizuotas sovietų vyriausybės, buvo oficialiai patvirtintas Maskvos radijo. Priešingai ligšioliniam tvirtinimui, kad kongresas esąs „savaimingas pasaulio demokratinių organizacijų mitingas iš savos iniciatyvos". Maskvos radijos pareiškė: „Šis kongresas, kuriame dalyvaus daugiau kaip 600 milijonų žmonių atstovai, yra sušauktas sovietų vyriausybės iniciatyva ir jis sovietinių tautų visokeriopai remiamas".

Trumpai iš visur

Ženeva. Raudonojo Kryžiaus konferencijos atidaryme dalyvavo 56 valstybių atstovai. Sovietai atsiuntė didžiausią delegaciją — iš 29 asmenų.

Braunschweigas. Apie 2000 DP protestavo Braunschweige (anglų zonoj) prieš bolševikų tironiją savo gimtuose kraštuose.

Berlynas. Aprūpinimas berlyniečių maistu oro keliu iki šiandien atsiėjo 138 mil. dol. Iki kovo 25 d. yra padaryta 101.891 skridimas ir pristatyta 832.546 tonos gėrybių.

Vašingtonas. JAV armijos ir gynybos ministerio K. Royall įpėdiniu numatomas pramoninkas Curtis Calder.

Frankfurtas. DP emigracija į Venecuelą, kuri buvo praėjusių metų gruodžio mėn. nutraukta, vėl prasidėsianti. Iki šiol Venecuelojsau naują tėvynę rado apie 30.000 DP.

Maskva. Balandžio 16 d. sukako 15 metų nuo aukščiausio Sov. Sąjungos garbės ordeno „Sovietų Sąjungos didvyrio įkūrimo". Oficialiame komunikate buvo pareikšta, jog per tą laiką šį vardą įgijo 11.000 sovietų vyrų ir moterų.

Roma. Italijos min. pirm. Alcide Gasperi viename interview išsitarė apie numatomą Italijoj žemės reformą. Apie 1.200.000 ha žemės būsią išdalyta žemės ūkio darbininkams ir nuomininkams.

Londonas. Jugoslavijos laikraštis „Borba" praėjusio sekmadienio numeryje kaltina Rumunų vyriausybę dėl priespaudos ir terorizmo jugoslavų mažumos, esančios Bulgarijos pasieny.

Berlynas. Britų ir amerikiečių lėktuvai nuo bal. 15 d. 12 val. iki bal. 16 d. 12 vil. padarė 1364 skridimus ir nugabeno į Berlyną 12.833,9 tonų gėrybių. Tai yra naujas rekordas, aprūpinant berlyniečius maistu iš oro.

Berlynas. Amerikiečių karinės valdžios Vokietijos informacinio skyriaus direktorius plk. G. E. Textor pareiškė, kad amerikiečiai niekad neleisią vokiečių paštams daryti laiškų ar kitokio susižinojimo cenzūros.

Frankfurtas. Iki šio mėnesio pabaigos būsią panaikinta dar apie 17 DP stovyklų.

Helmstedtas. Sovietų kontrolės Helmstedt truputį sušvelnėjo, ir pasienio tarpzoninis susisiekimas vėl užsimezgė.

Gen. W. B. Smith:

KARAS GALI BŪTI IŠVENGTAS

Vašingtonas. Buvęs JAV ambasadorius Maskvoj gen. ltn. W. B. Smith pareiškė, kad, jo nuomone, sovietų mokslininkai žiną atominės bombos paslaptį, tačiau dar masiškai bombų negaminą. Generolo nuomone, sovietai dar ir dabar tiki, jog karas su Vakarais yra neišvengiamas. Gen. Smith, kuris vasario mėn. „Pravdos" buvo išvadintas „profesionalu šnipu". paklaustas, ar sovietai turi atominių bombų, pareiškė: „Aš negalvoju, kad Rusija atomines bombas gaminanti masiškai, tačiau aš esu įsitikinęs, jog atominės energijos problemas sovietai savo laboratorijose ir užrašų knygose jau išsprendę." B. Smith nuomone, karas gali būti išvengtas, jei JAV ir toliau vykdys tvirtą užsienių politiką. Jei karas kiltų, nė viena šalis neišeitų laimėtoja. „Ateinantis karas būtų žmonijos karas, kurio niekas nelaimėtų", pareiškė B. Smith. Dabartinis pirmosios JAV armijos vadas gen. W. B. Smith toliau pareiškė sutinkąs su tais, kurie teigia, jog karo atveju sovietai per kelias dienas galėtų pereiti Europą ir pasiekti kanalą.

Kalbėdamas apie karinę gen. L. Clay administraciją Vokietijoj, B. Smith pareiškė, jog jis Clay darbu yra didžiai susižavėjęs. („S & S")

REIKALAUJA TVIRTOS POLITIKOS

Filadelfija. Respublikonas Harold E. Stassen, buvęs Minnesotos valstybės gubernatorius ir dabartinis Pennsylvanijos universiteto rektorius, pareikalavo JAV užsienių reik. ministeriją išdirbti tvirtą Tolimųjų Rytų politikos programą. Tą politiką turėtų įgyvendinti specialistai Azijos žinovai.

Viename rašte „Evening Bulletin" laikraščiui Stassenas rašo, jog jis vienoje savo kalboje negalvojo apie vieną Kiniją, bet apie visą Aziją, kadangi jai reikalinga panašaus plano kaip Maršalio planas Europai. Nekreipimas tinkamo dėmesio į Tolimosios Azijos politiką ir yra Amerikos klaida, pareiškė Stassenas.

JAV KARINĖS MISIJOS Į EUROPĄ

Vašingtonas. Kaip „Daily Mail" rašo, šiuo metu esą J. A. Valstybėse paruošiami planai pasiųsti svarbių karinių misijų į visus Atlanto paktą pasirašiusius Europos kraštus. Karininkai ir technikos žinovai atvyksią į Europą pirma ar kartu su pirmaisiais ginklų transportais, kurie bus siunčiami programos „ginklai Europai" rėmuose.

Tai būsiančios panašios misijos, kurios dabar veikia Graikijoj ir Turkijoj. Be to, visą Atlanto paktą pasirašiusiųjų kraštų karininkai būsią kviečiami JAV į specialius štabo ir strategijos kursus. Taip pat būsią kviečiami į JAV ir ginklų gamybos ekspertai susipažinti su JAV produkcijos metodais.

GINKLŲ TEIKIMAS PO PAKTO RATIFIKAVIMO

Vašingtonas. UP pranešimu, JAV senato užsienių reikalų komisijos pirmininkas Tom Connally pareiškė, jog ginklų teikimo Europai programa bus pateikta senatui svarstyti tik po Šiaurės Atlanto pakto ratifikavimo. Balandžio 21 d. įvykusiame slaptame posėdyje už. reik. min. Dean Achesonas pateikė kai kurių programos smulkmenų. Kai kurie senatoriai reikalauja, jog su programa susijusios smulkmenos senatui būtų išdėstytos dar prieš pakto ratifikavimą.

Ryšium su tuo Londono „Times" perspėja europiečius, kad nedėtų per daug vilčių į JAV paramą. Laikraščio nuomone, Europos saugumas turi bazuotis tik pačios Europos pajėgumu.

Kuriamas Europos parlamentas

Londonas. Gegužės 3 d. į Londoną susirinks Vakarų Europos Unijos, Norvegijos, Švedijos, Danijos, Italijos ir Airijos užs. reik. ministeriai konferencijai, kur bandys išspręsti klausimus, kurių nepavyko išspręsti tų valstybių pasiuntiniams.

Konferencijoj bus svarstomi šie klausimai: 1. balsavimo klausimas ministerių taryboj, 2. vyriausybių narių dalyvavimas Europos parlamente, 3. klausimas, ar ministerių tarybos nariai galės aktyviai veikti parlamente, 4. išlaidų paskirstymas tarp valstybių vyriausybių, 5. organizacijos pavadinimas, 6. eventualus Graikijos ir Turkijos priėmimas į Europos organizaciją.

Taip pat pranešama, jog Londono pasiuntinių konferencijoj buvo nutarta, jog Europos parlamentas susidės iš 87 narių, būtent: Prancūzija, D. Britanija ir Italija turės po 18 atstovų, Belgija, Švedija ir Olandija po 6, Danija, Airija ir Norvegija po 4 ir Luksemburgas 3 atstovus.

20.000 DP IŠVYKS GEGUŽĖS MĖN.

Ženeva. Laukiama, kad gegužės mėnesį išvykstančiųjų DP skaičius iš Europos pasieksiąs 20.000, — rašo „Daily Mail".

Balandžio mėn. iš viso išplaukė ir išplauks 31 laivas iš Europos uostų su 8471 DP į JAV, 7688 DP į Australiją, 2840 DP į Kanadą ir 1811 DP į Braziliją. Iš viso dabar IRO savo žinioj turi 36 laivus, iš kurių 20 priklauso JAV armijai.

Kovo mėnesį buvo įkurdinta 13.592 DP.

Churchillis reikalauja Europos vienybės

Londonas. Trečiadienį britų sostinėje atidaryta Europos sąjūdžio ūkinė konferencija, kurios pirmininku išrinktas to sąjūdžio ūkio ir socialinio skyriaus pirm. Sir H. Butler. Iš 21 krašto suvažiavę atstovai vyriausybės vardu buvo pasveikinti karo min. A. Alexander. W. Churchillis pasmerkė Europos ūkio struktūrą, iš kurios kyląs kraštutiniškas nacionalizmas ir ginklavimasis. Esą jau Haagoje buvę pabrėžta, jog jokio pasveikėjimo nelauktina, jeigu Europa savo atsistatymo sieksianti tik senomis, nacionalinėmis ribomis. „Europos gyventojai turi žlugti arba plaukti drauge", — sakė Churchillis. „Mes tvirtai tikime, jog atėjo laikas, kuriame jie pasiryžę plaukti".

SOVIETAI TRUKDO „AMERIKOS BALSĄ"

New Yorkas. JAV užs. reik. ministerijos radijo skyriaus viršininkas Charles W. Thayer pareiškė, jog sovietai su mažiausia 18 radijo siųstuvų trukdo „Amerikos balso" transliacijas. Nors tie trukdymai truputį kliudo tik Tol. Rytų klausytojams, bet Art. Rytų, Rytų Europos ir Rusijos klausytojams jie jokios įtakos neturi.

Išvykdamas iš Vokietijos, nepamiršk užsisakyti „Žiburiu"!